

Kindreflex
Zie jij ook de kinderen in elk verhaal?

Programma

Inleiding Kindreflex

Waarom de Kindreflex

Ingrijpende jeugdervaringen

Wat kan je wel doen!

Extra info

Afspraken maken

Vragen? Graag. Zet je vragen zeker in de Chat , we proberen er op het einde op in te gaan. De ppt wordt je na de vorming bezorgd.

We werken van 20h tot 21h30

Werken rond ouderschap en verontrusting kan veel emoties losmaken. Ben je geraakt of heb je het even moeilijk? Doe wat goed voelt voor jou.

Heb je vragen achteraf? Veel info vindt je terug op [kindreflex.be](https://www.kindreflex.be) of neem contact op met iemand van ons.

Inleiding

Marble Sounds - Ship in the Sand: https://www.youtube.com/watch?v=sCRM_w9Z5mc

Methodiek met een brede scope die 2 doelstellingen nastreeft:

- De Kindreflex stimuleert professionals om met hun volwassen cliënten een gesprek te voeren over het thema ouderschap. Ouders krijgen de kans om in alle vrijheid over de kinderen en hun bezorgdheden te praten. Waar nodig ondersteunen hulpverleners de ouders in hun rol als moeder of vader.
- De Kindreflex helpt professionals verontrustende gezinssituaties te detecteren en de veiligheid zo snel mogelijk te herstellen.

Stappenplan Kindreflex

Stap 1: voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap

Stap 2: peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen

Stap 3: ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder

Stap 4: ga verder na of er sprake is van verontrusting en bereidheid

Stap 5: herstel de veiligheid

Stap 6: betrek een gemandateerde voorziening

Stappen van de Kindreflex

Stap 1: voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap

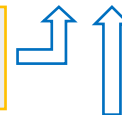

Stap 2: peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen

Stap 3: ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder

Stap 4: ga verder na of er sprake is van verontrusting en bereidheid

Stap 5: herstel de veiligheid

Stap 6: betrek een gemandateerde voorziening

Stappen van de Kindreflex

Stap 1: voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap

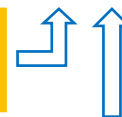

Stap 2: peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen

Stap 3: ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder

Stap 4: ga verder na of er sprake is van verontrusting en bereidheid

Stap 5: herstel de veiligheid

Stap 6: betrek een gemandateerde voorziening

2 Waarom de Kindreflex

47.187 minderjarigen

in Vlaanderen en Brussel hebben nood
aan gespecialiseerde hulp omwille van
kindermishandeling (conservatieve schatting)

1 kind in bijna elke klas

346.830 minderjarigen

in Vlaanderen en Brussel groeien op bij
ouders met psychische problemen
of verslaving (eveneens conservatieve schatting)

6 kinderen in bijna elke klas

Relevantie van de Kindreflex bij hulp aan volwassenen

Vraaggestuurd.

Handelingsverlegenheid.

Ouderschap en kinderen zijn **onlosmakelijk verbonden** met herstel.

Verontrusting wordt vooral opgespoord door hulpverleners die in contact komen met het kind

Kindcheck op speed in Nederland (2013) = **60 x** meldingen

3 Ingrijpende jeugdervaringen en trauma

Waaraan denken jullie als je ACE's horen?

Ingrijpende jeugdervaringen

en risico's voor leefstijl en gezondheid

Wat zijn ingrijpende jeugdervaringen?

Als kind opgroeien met heel veel...

Gevolgen zijn mede afhankelijk van leeftijd, duur en intensiteit van de ervaringen

Hoe vaak komen ingrijpende jeugdervaringen voor?

Aantal per persoon

Geen: 56%

Een: 17%

Twee: 9%

Drie: 6%

Vier of meer: 11%

Voorbeelden van ingrijpende jeugdervaringen

lichamelijke mishandeling

psychische mishandeling

seksueel misbruik

lichamelijke verwaarlozing

psychische verwaarlozing

getuige van geweld tussen ouders

echtscheiding van ouders

ouder met een psychische ziekte

ouder met verslavingsproblemen

gezinslid in de gevangenis

opgroeien in structurele armoede

overlijden van een ouder

chronisch pesten

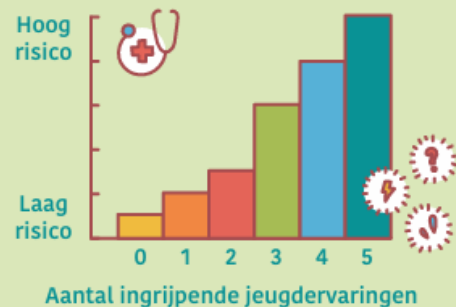

dakloosheid

jonge mantelzorger

Risico's voor gezondheid

Hoe meer ingrijpende jeugdervaringen, hoe groter de kans op negatieve gezondheidssuitkomsten, ongezond gedrag en lagere levensverwachting.

Impact op levensloop

De impact van ingrijpende jeugdervaringen kan levenslang zichtbaar zijn. Mensen met 4 of meer ingrijpende jeugdervaringen hebben een grotere kans om 20 jaar eerder te overlijden.

Impact op risicovol gedrag en gezondheid

Mensen met veel ingrijpende jeugdervaringen lopen een sterk verhoogd risico op een ongezonde leefstijl en verschillende ernstige ziektes en chronische aandoeningen.

Beschermende factoren kunnen de gevolgen van ingrijpende jeugdervaringen (deels) tegenaan. Zie hiervoor de infographic over [beschermende factoren](#)

Risicovol/ongezond gedrag

onvoldoende bewegen

roken

alcoholgebruik

ernstige obesitas

diabetes

depressie

angststoornissen

zelfbeschadiging en suïcide

Soa's / HIV

hart- en vaatziekten

Mogelijke lichamelijke, psychische en sociale gezondheidssuitkomsten

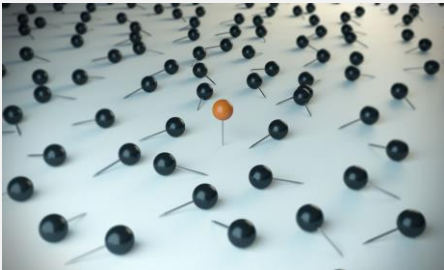
How childhood trauma affects health across a lifetime, Nadine Burke Harris :

<https://www.youtube.com/watch?v=95ovIJ3dsNk>

4 Wat kan je wel doen?

Wat kan je wel doen?

- Ace's (h)erkennen en bespreekbaar maken
- Ouderschapsversterking
- Preventieve vroeghulp aan gezinnen met veel stressfactoren
- Psycho-educatie
- Veerkracht van het kind versterken
- Positieve jeugdervaringen stimuleren
- Trauma-geïnformeerd werken
- Sociale steun mobiliseren

ACE's (h)erkennen en bespreekbaar maken

Being With and Shark Music - Circle of Security International:

<https://www.youtube.com/watch?v=oJZhktsrDgk>

Effect van eigen Ace's op opvoeding en zorg

4 of meer ACE's.

Doorgeven van ACE's 30 a 40%

Effecten van verstoord stressstelsel bij
de ouders

Nood aan uitleg/psycho-educatie

“Ik ben zo bang dat het mijn schuld is...”

*Kinderen stoppen niet met van hun
ouders te houden,
wel van zichzelf*

Children See Children Do : https://www.youtube.com/watch?v=jOrGsB4qG_w

Ouderschapsversterking

Ouderschap versterken

Ouderschap versterken

Iedere ouder is gebaat bij deze factoren die ouderschap helpen versterken. Ze helpen voorkómen dat stress stapelt en dat kinderen ACE's meemaken.

Zet in op het versterken van ouders, in beleid én praktijk! Zo draag je eraan bij dat kinderen gezond en veilig opgroeien.

Heb oog voor de kwetsbaarheid en complexiteit van ouderschap

Help stressfactoren voor ouders reduceren

Bied sociale en praktische steun aan ouders

Geef ouders informatie over effect van eigen ACE's op opvoeding

Zorg voor passende hulp aan ouders met eigen ACE's

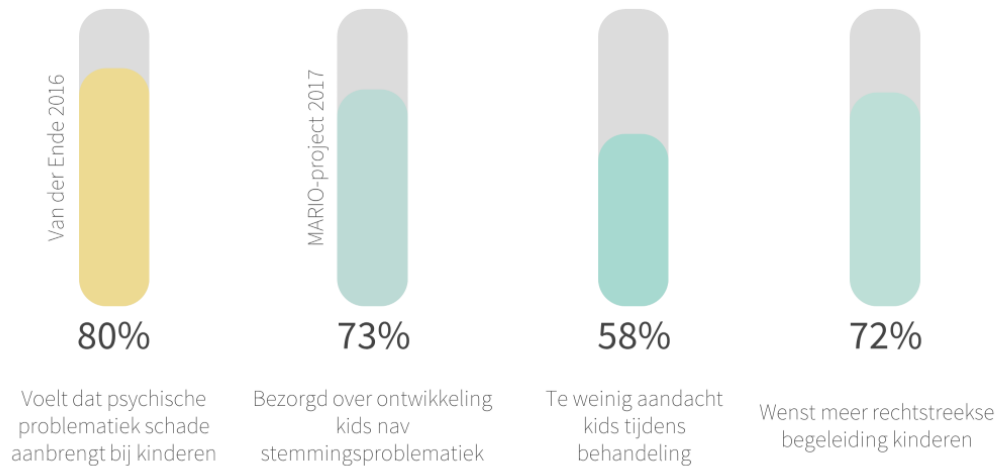
Help ouders opvoedvaardigheden ontwikkelen

Draag bij aan een maatschappij die solidair is met ouderschap

De cliënt als ouder: Cliënten met kinderen voelen zich niet altijd even goed ondersteund in hun rol als ouder, ze zijn wel eens bezorgd en zitten met vragen

Onderzoek

Oog voor de complexiteit en kwetsbaarheid van ouderschap:

DWVG, **Gezinsenquête 2016**; Gezinnen **in Vlaanderen** over kindgedrag en opvoedingsgedrag en de sterktes en eventuele moeilijkheden hierbij (Bastaits, K., Van Leeuwen, K. & Travers, N.) :

- 20% vindt ouderschap emotioneel uitputtend,
- 25% lichamelijk uitputtend,
- 33% moeilijker dan gedacht,
- 6,5 % geeft aan de opvoeding niet aan te kunnen

Werken in partnerschap met ouders aan het welzijn van kinderen

- Uitgangspunt: iedere ouder wilt het beste voor zijn/haar kind.
- Uitgangspunt: iedere ouder is de expert over zijn/haar eigen kind.
- Uitgangspunt: Het kan lastig zijn voor alle ouders.
- Kanttekening: Het beste willen, wil niet zeggen dat het beste doen altijd lukt.

Stressfactoren verminderen

Financieel

Administratief

Woonstress

Gezondheidsproblemen

Relatiestress

Opvoedstress

Opvoedstress:

<https://pers.opgroeien.be/kind-en-gezin-lanceert-een-campagne-over-opvoedstress-voor-ouders-met-jonge-kinderen>

Regel praktische en sociale steun aan ouders

- Diensten die je hiervoor kan inschakelen:
 - CAW's
 - OCMW's
 - Mutualiteit
 - Homestart
 - Ontmoetings/inloopcentra
 - 1Gezin 1Plan
 - ...

Preventieve vroeghulp aan gezinnen met veel stressfactoren

Molly Wright: How Every Child Can Thrive by Five: <https://www.youtube.com/watch?v=aISXCw0Pi94>

Inzetten op preventieve vroeghulp

- Wetende dat er ingrijpende ervaringen zijn = Kindreflexbril
- Toegankelijk, laagdrempelig vooral niet stigmatiserend.

Psycho-educatie

Kennis=preventie

Ouders met ingrijpende jeugdervaringen

i

Volwassenen met vier of meer ACE's hebben een verhoogde kans op hechtings- en relatieproblemen, psychische aandoeningen en een ongezonde leefstijl

Ouders spelen een belangrijke rol in het overdragen van een ongezonde leefstijl aan hun kinderen.

Beschermende factoren voor ouders met ACE's

Een stabiele, betrouwbare partner kiezen

De eigen ACE's verwerken

Een loyaal en steunend sociaal netwerk hebben

Goed kunnen omgaan met spanning, stress en tegenslag

Aangeboren eigenschappen (bijvoorbeeld IQ)

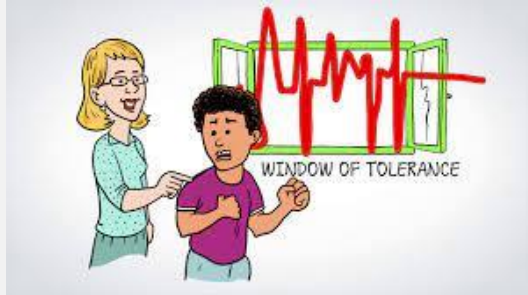

Goede keuzes maken en toekomstperspectief creëren

Reële en gepaste verwachtingen hebben van ouderschap en kind(eren)

Psycho-educatie rond stress

- Stress hoort bij het leven
- Stressreacties: vechten, vluchten, bevriezen of bevrienden (meest voorkomende)
- Stress systeem kan ontregeld zijn door langdurige blootstelling aan stress (toxische stress).
- Window of tolerance kan helpen om stress in bespreking te brengen:
- Animatie augeo:
- <https://www.augeo.nl/nl-nl/themas/trauma-en-stress>

Veerkracht van het kind versterken

Veerkracht:

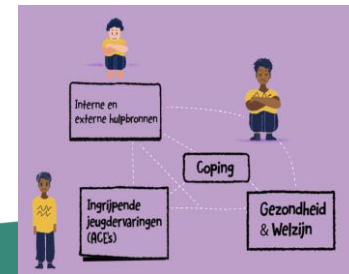
“Veerkracht is het proces waarin iemand zich op een positieve manier aanpast aan stress of tegenslag die hem of haar potentieel uit evenwicht brengt, en waardoor het functioneren en het mentale welbevinden behouden of herwonnen wordt. Dit proces komt tot stand door op een effectieve manier persoonlijke hulpbronnen en hulpbronnen uit de omgeving te mobiliseren“

Familieplatform: brochure, veerkrachtfolder.

<https://familieplatform.be/product/veerkrachtfolder/>

Stichting Augeo: Veerkracht portfolio (filmpje)

<https://www.augeo.nl/demo/Veerkrachtportfolio/>

4 tips voor meer veerkracht (Familieplatform)

Informatie

Ruimte voor
gevoelens

Vertrouwens-
persoon &
Steun

Kind kunnen
zijn

Help ouders opvoedingsvaardigheden ontwikkelen

- Kind en Gezin: Gezinsondersteuners en psychopedagogen
- Centrum Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG)
- ELP
- Huis van het Kind
- Home-start: vrijwilligers
www.homestartvlaanderen.be

Positieve jeugdervaringen stimuleren

Waaraan denken jullie als jullie PACE's horen?

Positive childhood experiences (PCE's)

Gevoel hebben te
mogen praten met
familie over je
gevoelens

Gevoel hebben dat je
familie achter jou
staat tijdens moeilijke
periodes

Genieten van
deelname aan
tradities van je
gemeenschap

Gevoel hebben erbij
te horen op
de middelbare school

Gevoel te hebben
ondersteund te
worden door vrienden

Minstens 2 volwassen
personen, niet je
ouders, die oprecht
interesse hebben in
jou

Gevoel van veiligheid
en bescherming door
een volwassene thuis

Beschermende factoren in de kindertijd

tegen de effecten van ingrijpende jeugdervaringen

Wat zijn beschermende factoren in de kindertijd?

Factoren en ervaringen van het kind die zijn veerkracht kunnen versterken en bescherming bieden tegen negatieve gevolgen van ingrijpende jeugdervaringen.

In het Engels spreken we van Protective and Compensatory Experiences (PACEs).

Hart model

Dit model is het omgekeerde van de ACE piramide. Steun uit de omgeving en hulpbronnen vormen de basis voor een goede gezondheid, ondanks ingrijpende jeugdervaringen.

PACEs verlagen de kans op negatieve uitkomsten van ACEs.

steun uit de omgeving en hulpbronnen

De invloed van PCE's op gezondheid en welzijn

De invloed van PACEs op gezondheid en welzijn

Volwassenen met ingrijpende jeugdervaringen én veel beschermende factoren in hun jeugd hebben minder gezondheids- en welzijnsproblemen.

i Beschermende factoren kunnen de negatieve gevolgen op de hersenen, de ontwikkeling en groei (deels) tegengaan.

PACE's, beschermende factoren

Trauma geïnformeerd werken

Trauma geïnformeerd werken

Trauma= psychische wonde

Trauma= overweldigend, capaciteit van het zenuwstelsel overstijgend, overspoelend, persoonlijk

Trauma is niet wat er met je gebeurt maar wat er binnenin jou gebeurt ten gevolge van wat er met jou gebeurt. (Gabor Maté)

Trauma is not what happens to us, but what we hold inside in the absence of an empathetic witness (Peter Levine)

Iemand met een
overprikkelend stress-systeem
heeft nood aan:

- Veiligheid
- Voorspelbaarheid
- Transparantie
- Een zo groot mogelijk gevoel van controle
- Een ander rustig brein/zenuwstelsel
- Sensitiviteit
- Positieve relaties
- Emoties leren hanteren

Sprekken met ouders over de zorgen rond de kinderen

Bespreek je zorgen direct. Uitstel vergroot de drempel.

Stap met een open houding in een gesprek. Formuleer je zorgen zo concreet mogelijk.

Geef ruimte aan emoties.

Ga een partnerschap aan met de ouders. Wees transparant

Spreken met ouders over de zorgen rond de kinderen

<https://kindreflex.be/aan-de-slag/stap-4-generiek-stappenplan/>

Spreken met ouders

Over zorgen rond de kinderen

1

BESPREK JE ZORGEN DIRECT
Leg je zorgen zo snel mogelijk voor aan de ouders. Als je het gesprek uitstelt, vergroot je de drempel voor jezelf en is de kans groter dat de ouders denken dat je een verborgen agenda hebt.

2

STAP MET EEN OPEN HOUDING IN HET GESPREK
Ga ervan uit dat elke ouders het beste wil voor zijn kind. Problemen zijn vaak het gevolg van niet kunnen (op)rechten. Wees spreuk, nieuwsgierig en stel open vragen. Formuleer je zorgen zo concreet mogelijk.

3

GEEF RUIMTE AAN EMOTIES
Bij gesprekken over zorgen rond de kinderen kunnen de emoties al eens hoog oplopen. Ouderschap gaat dan ook recht door het hart. Als je hier ruimte voor laat, zullen de emoties sneller zakken. Geef (hoor)verhaal te kennen dat je er bent voor de ouder, benoem de emotie, bevestig of je vaststelling klopt en geef erkenning en tijd. Zorg ook voor je eigen emotie-regulatie. Soms is het goed om te pauzeren en het gesprek wat later te heremmen.

4

GA EEN PARTNERSCHAP AAN MET OUDERS
Ga uit van het gemeenschappelijke doel, jullie willen allebei het beste voor de kinderen. Wees transparant in de stappen die je wil zetten en leg uit waarom je eventuele anderen wilt betrekken.

Sociale steun mobiliseren

I keep hearing it
takes a village to
raise a child.

Do they just
show up?
Or is there like,
a number to call?

7 Extra info

Website www.Kindreflex.be

- ✓ Generieke Kindreflex
- ✓ Sectorspecifieke pagina's met aangepaste stappenplannen
- ✓ Praktijkverhalen en getuigenissen
- ✓ Online basisopleiding en videofragmenten infomomenten
- ✓ Thematische infofiches

Infofiches Augeo

<https://www.augeo.nl/nl-nl/themas/trauma-en-stress/ingrijpende-jeugdervaringen/>

- [Ouderschap](#)
- [Verslaving](#)
- [Fysieke gezondheid](#)
- [Mentale gezondheid](#)
- [Onderwijs en leren](#)
- [Voeding, sport en bewegen](#)
- [Jongerentaskforce](#)
- <https://www.augeo.nl/nl-nl/breinbijsluiter/> (psycho-educatie ontwikkeling brein)
- <https://www.augeo.nl/-/media/Files/Bibliotheek/Infographic-PACES.ashx> (PCE's)

Geweld in gezinnen

Nederlands onderzoek naar de effectiviteit van de aanpak van geweld in gezinnen

Kwestie van lange adem:

Samenvating van het onderzoek

<https://www.youtube.com/watch?v=aiE7wgTT2ZI&t=1s>

Infographic

<https://www.augeo.nl/-/media/Files/Infographics-Kwestie-van-lange-adem-kan-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling-echt-stoppen.ashx>

Discussiemateriaal:

https://www.augeo.nl/demo/R9_Gesprekshandreiking/

Kopp problematiek

<https://www.psychosenet.be/naasten/kopp-kinderen/>

Uitleg + link naar uitzending rond Karrewiet

<https://familieplatform.be/je-bent-kind-van-je-bent-een-kopp-kind>

Veerkracht helpers:

Uitleg rond kopp + fijne animatie met uitleg

Psycho-educatie en veerkracht

Uitleg rond stress en trauma bij kinderen en animatie rond de window of tolerance

https://www.youtube.com/watch?v=jOrGsB4qG_w

Veerkracht – versterkers:

<https://www.augeo.nl/nl-nl/themas/veerkracht-en-steun/veerkracht-versterkers/>

Ouders onder hoogspanning:

<https://onderhoogspanning.be/test-je-spanning/>

Campagne opvoedstress

<https://pers.opgroeien.be/kind-en-gezin-lanceert-een-campagne-over-opvoedstress-voor-ouders-met-jonge-kinderen>

Referenties

Het kind in Vlaanderen (2020). Brussel: Opgroeien.

https://www.opgroeien.be/sites/default/files/documents/kind_in_vlaanderen_2020_0.pdf

Christina Bethell, PhD, MBA, MPH, corresponding author¹ Jennifer Jones, MSW,² Narangerel Gombojav, MD, PhD,¹ Jeff Linkenbach, EdD,³ and Robert Sege, MD, PhD⁴

<https://www.augeo.nl/nl-nl/actueel/8-interventies-die-helpen-bij-ingrijpende-jeugdervaringen/>

<https://childandadolescent.org/positive-childhood-experiences/#:~:text=Feeling%20supported%20by%20friends.,takes%20genuine%20interest%20in%20you.>

<https://www.tn.gov/content/dam/tn/health/documents/PCEs-Factsheet%202021.pdf>

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0145213423003344>

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0145213423003344>

Zie jij ook de kinderen in elk verhaal?

Contact

**Vlaams Expertisecentrum
kindermishandeling VZW**

Saintelettesquare 17,
1000 Brussel

info@expertisecentrumkindermishandeling.be